

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/40/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8110207593
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 04. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Šebeň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8110207593.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Šebeňa a sudcov JUDr. Ireny Dobňákovej a JUDr. Milana Majerníka, v právnej veci žalobcu: M. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom M., S. XXX/XX, štátneho občana SR, právne zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Hovanom, so sídlom Spišská Nová ves, ul. Ing. Kožucha 1, proti žalovaným: 1/ Q. S., nar. XX.X.XXXX, bytom W. L. XX, štátna občianka SR, 2/ Q. A., rod. F. nar. X.X.XXXX, bytom T. X, XXXXX U. XXXX/XX, S. C., štátna občianka ČR, 3/ R. F., nar. XX.X.XXXX, bytom T. X, XXXXX V. XXX/XX, S. C., štátny občan ČR, 4/ R. I., nar. XX.X.XXXX, bytom M., E. Y. XX, štátny občan SR, pričom žalovaní v 1. až 3. rade boli právne zastúpení splnomocneným zástupcom žalovaným v 4. rade a žalovaný v 4. rade bol právne zastúpený spoločnosťou AK-TARABČÁK s.r.o., so sídlom Prešov, Hlavná 13, IČO: 36 859 109, o určení neplatnosti zmluvy, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 10C/63/2010 - 94 zo dňa 03.02.2012 zhodou hlasov členov senátu, takto

r o z h o d o l :

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej zamietavej časti vo veci samej, ako aj vo výroku o náhrade trov.

Z a v ä z u j e žalobcu zaplatiť žalovanému v 4. rade na účet jeho právneho zástupcu AK- TARABČÁK s.r.o. Prešov náhradu trov odvolacieho konania v sume 155,46 eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohoto rozsudku.

Žalovaným v 1., 2. a 3. rade náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom zamietol návrh na určenie neplatnosti darovacej zmluvy zo dňa 06.05.2009. V prevyšujúcej časti konanie zastavil.

Po vykonanom dokazovaní uznal za preukázané, že návrhom zo dňa 22.03.2010 žiadal navrhovateľ (v ďalšom texte žalobca - § 79 ods. 1 O.s.p.) určiť, že darovacia zmluva zo dňa 06.05.2009 uzavretá medzi odporcom v 1. rade (v ďalšom texte žalovaným - § 79 ods. 1 O.s.p.) a právnym predchodcom žalovaných v 2. a 3. rade ako darcami, a žalovaným v 4. rade ako obdarovaným, je neplatná. Zároveň žiadal určiť, že žalovaný v 1. rade je podielovým spoluvlastníkom parcely E 225 v podiele 1/72, evidovanej na LV XXXX v k. ú. M. a podielovým spoluvlastníkom pozemkov parc. E 233/1 a 233/2 v podiele 7/240 evidovaných na LV XXXX pre k. ú. M. a taktiež, že podielovým spoluvlastníkom týchto pozemkov v rovnakom podiele je aj právny predchodca žalovaných v 2. a 3. rade. V priebehu konania zomrela pôvodne označená žalovaná v 2. rade Y. F., ktorej právnymi nástupcami sú žalovaní v 2. a 3. rade Q. A. a R. F.. V priebehu konania žalobca žiadal pripustiť zmenu žaloby tak, aby súd určil neplatnosť darovacej zmluvy zo dňa 06.05.2009. Súd toto jeho procesné podanie posúdil ako čiastočné späťvzatie vo veci, a preto zastavil konanie vo

veci určenia vlastníckeho práva pôvodne označeného v petite žaloby pod bodmi 2, 3, okrem určenia neplatnosti darovacej zmluvy zo dňa 06.05.2009. Z vykonaného dokazovania zistil, že dňa 04.05.2009 bola uzavretá darovacia zmluva medzi darcami Q. S. a Y. F., a obdarovaným R. I., predmetom ktorej boli podiely darcov nehnuteľnostiach uvedených v rozhodnutí, ktoré boli darované žalovanému v 4. rade. Darovacia zmluva bola uzavretá po predchádzajúcej dohode o odstúpení od kúpnej zmluvy zo dňa 11.03.2009, kedy žalovaná v 1. rade a právna predchodkyňa žalovaných v 2. a 3. rade odstúpili od kúpnej zmluvy s kupujúcim Poľno-Čergov s.r.o., predmetom ktorej boli podiely v rovnakých nehnuteľnostiach. Kúpna zmluva bola uzavretá dňa 19.07.2006, pričom jej neplatnosť bola pojednávaná na tunajšom súde pod sp. zn. 29C 38/2009, kde bolo konanie zastavené z dôvodu odstúpenia od napadnutej kúpnej zmluvy. Žalovaný v 4. rade je konateľom obchodnej spoločnosti Poľno-Čergov s.r.o. od 28.04.1999. Žalovaný v 4. rade je bratrancom žalovanej v 1. rade, ako aj právnej predchodkyne žalovaným v 2. a 3. rade, nakoľko ich otcovia U. I. a R. I. boli súrodenci. Žalovaná v 1. rade sa presťahovala do mesta W. v roku 1952, pričom žalovaný v 4. rade sa staral o rodičov žalovanej v 1. rade, ako aj právnej predchodkyne žalovaných v 2. a 3. rade, nakoľko títo bývali neďaleko od ich bydliska, a žalovaná v 1. rade navštevovala žalovaného v 4. rade 2-3 krát v roku. Telefonicky sú v týždennom kontakte a jej vzťah k žalovanému v 4. rade je ako jeho staršia sestra. Sestra žalovanej v 1. rade a právnej predchodkyne žalovaných v 2. a 3. rade N. I. bývala v M. v rodičovskom dome, kde ma postavený dom aj žalovaný v 4. rade, hneď za ich pozemkom, ktorý zabezpečoval a financoval pohreb sestry žalovanej v 1. rade a právnej predchodkyne žalovaným v 2. a 3. rade. Účastníci darovacej zmluvy boli v pozícii ďalších príbuzných, teda v pozícii bratranec a sesternica. Je zrejmé, že žalovaný v 4. rade býva na pozemku susediacim s pozemkom, na ktorom stál rodinný dom žalovanej v 1. rade, ako aj právneho predchodcu žalovaných v 2. a 3. rade. V tomto dome do roku 1996 bývali ich rodičia spolu so sestrou N., ktorá zomrela len nedávno, pričom jej pohreb vybavoval a zabezpečoval žalovaný

v 4. rade. Tento bol oporou pre rodičov a sestru žalovanej v 1. rade a právnej predchodkyne žalovaných v 2. a 3. rade aj z dôvodu, že tieto žili v W. a T., teda ďaleko od miesta bydliska ich rodičov. Táto skutočnosť, ako aj skutočnosť, že existovali čulé, nie len telefonické, ale aj osobné kontakty medzi žalovaným v 4. rade a daryňami, možno považovať ich vzťahy za vzťahy blízkych osôb. Súd pritom vychádzal z aplikácie § 3 ods. 1 OZ. Správanie sa žalovaného v 4. rade nepochybne uspokojovalo daryne, vzhľadom na ich objektívnu nemožnosť osobnej starostlivosti o svojich rodičov, resp. sestru. Súd ma zato, že vzhľadom na túto skutočnosť, kde nepochybne pociťovali daryne ujmu darcu, ako svoju vlastnú, čím ich možno pokladať za blízke osoby. Skutočnosť, že už predtým došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy s tým istým predmetom, ako to bolo v darovacej zmluve, od ktorej účastníci odstúpili, kde účastníkom bola spoločnosť, v ktorej štatutárnym orgánom je žalobca (zrejme žalovaný v 4. rade), nie je podľa názoru súdu relevantná. Podľa názoru súdu, ak boli splnené podmienky, kedy nie je nutné ponúknuť predkupného práva pre ostatných podielových spoluvlastníkov, na ostatné skutočnosti súd nemôže prihliadnuť. Súd poukazuje aj na výpoveď žalovanej v 1. rade, ktorá uviedla, že jej vzťah s odporcom v 4. rade je viac na úrovni sesterského vzťahu, než na úrovni vzťahu bratranca a sesternice, čo tiež svedčí o skutočnosti, že sa jedná o blízke osoby. Tento záver vyplýva aj z výpovede právneho nástupcu Y. F.. Nepochybne, ak sa stará príbuzná osoba ako obdarovaný o rodičov darcov, možno objektívne vzťah darcu k obdarovanému definovať ako blízky vzťah.

Posledným výrokom rozsudku súd rozhodol o nepriznaní náhrady trov konania účastníka.

Tento výrok súd zdôvodnil odkazom na § 142 ods. 1 O.s.p. a na to, že úspešný žalovaný náhradu trov konania nežiadali priznať.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Napadol ním 1. a 3. výrok rozsudku. Navrhol, aby odvolací súd v tejto časti rozsudok zmenil v súlade s jeho návrhom, alebo napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Ako dôvod uviedol, že vzťah medzi žalovanými nebol a nie je v žiadnom prípade vzťahom blízkych osôb. Z výpovede Q. S. nemožno v žiadnom prípade vyvodzovať skutočnosť, ktorá by potvrdzovala záver súdu o blízkom vzťahu medzi ňou a R. I.. Interpretácia jej výpovede bola súdom vykonaná nesprávne. Q. S. sa na jednej strane prezentuje ako staršia sestra, a na druhej strane R. I. diskvalifikuje z možného darovania pozemkov po matke, nakoľko „Doda do toho nič“. Taktiež I. platí S. za darované pozemky nájom. O darovanie rozhodovala sestra N. a nie sama daryňa, čím potvrdila, že spolu nekomunikovali v takej intenzite, ako to bolo prezentované. Podľa vyjadrení právnych nástupcov Y. F. vzťah medzi žalovaným v 4. rade a F. bol z jej strany vnímaný, ako vzťah tety a synovca, a nie ako vzťah bratranca a sesternice, čo potvrdzuje, že nie je daná ani najmenšia možnosť uvažovať o vzťahu blízkych osôb. V predmetnom prípade absentuje

druhá podmienka uvedená v § 116 OZ. Osobný kontakt 1-2 krát ročne nie je možno považovať za nadštandardný, a žalovaným v 4. rade udávané telefonické kontakty sú ničím nepodložené a účelové. Vzhľadom k tomu, že zákonodarca explicitne nezahrnul do definície blízkej osoby podľa § 116 OZ, taktiež bratranca, prípadne tetu, jasne nasvedčuje tomu, že preto, aby mohli byť bratranec, prípadne tetu považované za blízke osoby, musí byť ich vzťah s posudzovanou osobou výnimočný,

vymykajúci sa bežnému koloritu rodinných vzťahov, stojacích na neotrasiteľných základoch ich vzájomných sympatií a náklonnosti, bez akýchkoľvek pochybností. Na základe prednesov účastníkov, ako aj svedkov je zrejmé, že vzťah medzi účastníkmi na strane žalovaných nie je vzťahom bežne sa vyskytujúcim v rodinných zväzkoch našej spoločnosti. Nedefinuje ho žiadna nadpriemerná skutočnosť, keďže ničím nepreukázané stretávanie sa a telefonovanie v intervaloch uvedených žalovanými je viac ako bežné medzi príbuznými a napriek tomu znenie zákonnej úpravy nespája takéto prejavy a rodinné vzťahy s blízkosťou osôb.

Žalovaný v 4. rade vo svojom písomnom vyjadrení navrhol napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdiť a zaviazat žalobcu na náhradu trov odvolacieho konania. Ako dôvod uviedol, že napadnutým rozsudkom súd rozhodol na základe správne zisteného skutkového stavu a správneho právneho posúdenia. Napadnutou zmluvou nedošlo k porušeniu predkupného práva žalobcu, nakoľko zmluva bola uzatvorená medzi blízkymi osobami, ktorým daryne a obdarovaný aj skutočne boli. Nie je pravdivé tvrdenie, že žalovaný v 4. rade platil nájomné žalovanej je v 1. rade za darované pozemky. Nájomné platila spoločnosť Poľno-Čergov s.r.o. Nie je pravdou, že o obdarovaní rozhodovala N. I.. Táto iba zastupovala daryne pri podpise zmluvy. Žalobca sa v odvolaní účelovo snažil dať výpovedi právnych nástupcov Y. F. iný význam, než aký v skutočnosti mal. Zdôraznili, že vzťah ich matky a R. I. sa vzhľadom na vekový rozdiel podobal vzťahu tety a synovca, mal právo zvýrazniť ich blízkosť. Odôvodnenie rozsudku na strane 4 ods. 2 posledná veta nie je žiadnou nadprácou, ale iba výsledkom hodnotenie vykonaných dôkazov súdom.

Žalovaní v 1. až 3. rade sa k odvolaniu nevyjadrili.

Odvolaním žalobcu nebol dotknutý výrok rozsudku, ktorým bolo konanie s časti zastavené. V tejto časti rozsudok nadobudol právoplatnosť, a tak ho nebolo možné v rámci odvolacieho konania preskúmať (§ 159 ods. 1, 3 a § 206 ods. 2 O.s.p.). Napadnutú časť rozsudku odvolací súd preskúmal bez zopakovania, či dopĺňovania dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa, a preto bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 213 ods. 3, 4 ,5 a § 214 ods. 2 O.s.p.). Pri preskúmaní odvolaním napadnutej časti rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený tento rozsudok preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimkou by mohli byť len vady konania, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 1, 3 O.s.p.). Po takomto preskúmaní napadnutej časti rozsudku, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené.

Pre konečné rozhodnutie odvolacieho súdu v preskúmvanej veci má zásadný význam v podstate len to, či skutkový a právny záver uvedený v napadnutom rozsudku týkajúci sa toho, či medzi žalovaným v 4. rade ako obdarovaným, a žalovanou v 1. rade, ako aj právnu predchodkyňou žalovaných v 2. a 3. rade ako darcami, bol v čase darovania vzťah blízkej osoby v zmysle § 116 veta druhá za bodkočiarkou Občianskeho zákonníka. Podľa uvedeného ustanovenia blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu.

Podmienkou preukázania týchto zákonom ustanovených podmienok je súčasne splnenie podmienky, že tieto iné osoby sú navzájom v pomere rodinnom, napr. príbuzní v nepriamom rade: bratranec - sesternica, strýko, resp. tetu - neter či synovec, alebo v pomere obdobnom, (napr. pomer zošvagriných osôb). Táto podmienka bola v preskúmvanej veci jednoznačne splnená.

Blízkymi osobami sa však stávajú tieto ďalšie osoby len za splnenia ďalšej podmienky a to, že vzájomný pomer je osobne, predovšetkým citovo natoľko intenzívny, že by ujmu, ktorá by utrpela jedná z nich, druhá pociťovala dôvodne ako vlastnú ujmu. V takom prípade zákon považuje vzťah spoluvlastníka k osobe blízkej za významnejší, ako vzťah k spoluvlastníkovi, v dôsledku čoho

neobmedzuje spoluvlastníka pri dispozícii z jeho podielom vo vzťahu k osobe blízkej predkupným právom.

V preskúmvanej veci prvostupňový súd zkonštatoval zistenie skôr uvedených podmienok na základe citovite intenzívneho vzájomného pomeru medzi daryňami a obdarovaným. Týmto skutkovým záverom je odvolací súd viazaný (§ 212 ods. 1 O.s.p.). Bez zopakovania, či dopĺňovania dokazovania, ktoré nenavrhol vykonať ani žalobca v podanom odvolaní, nemôže odvolací súd dospieť k inému skutkovému záveru. Vzhľadom k viazanosti odvolacieho súdu dôvodmi podaného odvolania sa nemohol odvolací súd zaoberať ani inými skutočnosťami, ktoré mohli mať podstatný význam pre rozhodnutie vo veci, avšak ktoré neboli v podanom odvolaní uvedené.

Prvostupňový súd dospel k záveru, že medzi daryňami a obdarovaným bol vzťah zodpovedajúci pojmu „blízke osoby“ predovšetkým na základe výpovede žalovanej v 1. rade Q. S., ktorá pomerne podrobne popísala vzťahy medzi účastníkmi darovacej zmluvy existujúcej ku dňu uzavretia darovacej zmluvy, ako aj dôvod pre ktorý darovala žalovanému v 4. rade svoj podiel z nehnuteľnosti. V tejto súvislosti je možné konštatovať, že napriek dlhodobej odlúčenosti účastníkov darovacej zmluvy súvisiacej s odsťahovaním sa daryň z pôvodného miesta ich bydliska v M., udržovali so žalovaným v 4. rade pravidelné a pomerne časté osobné kontakty, ktoré nemožno považovať len za formálne. Na tom nič nemení skutočnosť, že Q. S. iné nehnuteľnosti, v ktorých je spoluvlastníčkou, prenajíma spoločnosti Poľno-Čergov s.r.o., so sídlom v Terni.

Z týchto dôvodov odvolací súd v súlade s § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil rozsudok prvého stupňa vo výroku o zamietnutí návrhu na určenie neplatnosti darovacej zmluvy zo dňa 06.05.2009.

Úspech v odvolacom konaní mali žalovaní. Preto im v súlade s § 142 ods. 1 a § 224 ods. 1 O.s.p. vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania. Náhradu trov odvolacieho konania si uplatnil len žalovaný v 4. rade. Tento svoj návrh na priznanie náhrady trov odvolacieho konania nespojil s vyčíslením trov právneho zastúpenia, pričom tak neurobil ani do vyhlásenia rozsudku odvolacím súdom. Preto v súlade s § 151 ods. 1 a § 224 ods. 1 O.s.p. rozhodol odvolací súd len o prisúdení náhrady trov odvolacieho konania žalovanému v 4. rade. Žalovaným v 1. až 3. rade žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli. Preto odvolací súd nepriznal náhradu trov odvolacieho konania týmto účastníkom.

Žalovaný v 4. rade si vyčíslil náhradu trov odvolacieho konania v zákonom stanovenej lehote 3 pracovných dní po vyhlásení rozsudku odvolacieho súdu. Preto odvolací súd v súlade

s § 151 ods. 2 a § 224 ods. 1 O.s.p. rozhodol o konkrétnej výške prisúdenej náhrady.

Vzhľadom tomu, že predmetom odvolacieho konania bola už len vec určenia neplatnosti darovacej zmluvy jedná sa o neoceniteľný predmet konania v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb - ďalej len vyhláška. Výška odmeny za jeden úkon právnej služby sa v takýchto veciach priznávala v roku 2012 vo výške 58,69 eur za úkon, a v roku 2013 vo výške 60,07 eur. Odvolací súd priznal žalovanému v 4. rade náhradu trov právneho zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, ako aj za napísanie vyjadrenia zo dňa 17.04.2012 k odvolaniu žalobcu (§ 14 ods. 1 písm. a, b vyhlášky). Za účasť právneho zástupcu pri vyhlásení rozsudku odvolacieho súdu dňa 09.04.2013 patrí žalovanému v 4. rade náhrada trov právneho zastúpenia vo výške 1 základnej sadzby tarifnej odmeny, t.j. 15,01 eur (§ 14 ods. 5 písm. b vyhlášky).

K tejto náhrade sa pripočítava aj paušálna náhrada miestneho prepravného a miestnych telekomunikačných poplatkov, ktorá sa v roku 2012 priznávala vo výške 7,63 eur za úkon, a v roku 2013 vo výške 7,81 eur za úkon.

Celkovú výšku náhrady trov právneho zastúpenia v sume 155,46 eur je žalobca povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu žalovaného v 4. rade.

Vzhľadom k tomu, že súdy sú viazané návrhmi podaného úspešného účastníka do tej miery, že mu môžu priznať náhradu trov maximálne do výšky ním uplatnenej v podanom návrhu, resp. v jeho vyčíslení, nebola táto výška náhrady zvyšovaná o daň z pridanej hodnoty podľa § 18 ods. 3 vyhlášky, nakoľko žalovaný v 4. rade súd takého zvýšenie neuplatňuje.

Poučenie:

Proti tomu rozsudku nie je odvolanie prípustné.